

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี*

FACTORS THAT AFFECT THE BEHAVIOR OF DIGITAL TECHNOLOGY USAGE FOR
WORK PERFORMANCE AMONG VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS (VHVS) IN TROK
NONG SUB-DISTRICT, KHLUNG DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

กาญจนา สมพันธ์*, วิษณุเศวต ทะกอง, สมพงษ์ เส้งมณี

Kanchana Somphuen*, Wikhanesuan Tagong, Sompong Sengmanee

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย

Faculty of Communication Arts, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: Kanchana.s@rbru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและอิทธิพลของปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ศึกษาในกลุ่มประชากรจำนวน 66 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพรรณนา ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบรายคู่ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของทิวกี การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบง่าย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อาชีพเกษตรกร อายุ 41 - 60 ปี การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยี มากกว่า 6 ปี และประสบการณ์ทำงาน อสม. มากกว่า 10 ปี พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.61$) โดยการใช้งานตามประเภทของเทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 2.51$) และการใช้งานตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.68$) การรับรู้ถึงประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวก และทัศนคติต่อการใช้งาน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ($\bar{X} = 3.60, 3.59, 3.56$) การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) ปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. พบว่า อิทธิพลของปัจจัยที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างทั่วไป ($p = 0.034$) ระยะเวลาการใช้เทคโนโลยีมานานกว่า 6 ปี มีการใช้งานสูงกว่ากลุ่มที่เริ่มใช้ 1 - 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.005$) การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และทัศนคติต่อการใช้งาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการใช้งานอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$)

คำสำคัญ: อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.), เทคโนโลยีดิจิทัล, ปัจจัย

Abstract

This quantitative research aims to study the behavior of digital technology usage in VHVs. The factors that affect the behavior and the influence of factors on the behavior of digital

technology usage in VHV's were studied in a population of 66 respondents. The instruments used for research are questionnaires, descriptive statistical data analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, inferential statistical data analysis, Independent Samples t-test, One-way ANOVA, Tukey HSD, and Simple Linear Regression Analysis. The results indicated that most respondents were female, aged between 41 and 60 years, were primarily in agriculture, had completed primary and lower secondary education, had more than six years of experience using digital technology, and had served as VHV's for over ten years. Overall, digital technology usage behavior was sometimes at ($\bar{X} = 2.61$). When classified by type of technology, usage was at the rarely level ($\bar{X} = 2.51$), while usage by purpose was at the sometimes level ($\bar{X} = 2.68$). Whereas perceived usefulness, facilitating conditions, and attitudes toward use are rated high ($\bar{X} = 3.60, 3.59, 3.56$). At the same time, perceived ease of use was rated moderately ($\bar{X} = 3.27$). The factors that affect the behavior of digital technology usage in VHV's indicated that the influences of individual factors that have differences with statistical significance are occupation, agricultural groups, and freelance groups ($p = 0.034$), and the duration from the start of technology adoption. Groups with adoption of technology longer than 6 years have higher usage levels than groups with adoption of technology for 1 - 3 years, with a statistical significance ($p = 0.005$). Perceived ease of use and attitudes toward use significantly influence usage, with a statistical significance ($p < 0.05$).

Keywords: Village Health Volunteers (VHV's), Digital Technology, Factors

บทนำ

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ถือเป็นบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานสุขภาพภาคประชาชน และเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน สนับสนุนให้บุคคลตระหนักถึงปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพส่งเสริมให้บุคคลมีศักยภาพในการดูแลสุขภาพของตนเองได้ (Kreps, G. L., 2001) อสม. เป็นกำลังสำคัญในการเชื่อมโยงงานสาธารณสุขไปสู่ระดับหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้นและเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง กระทรวงสาธารณสุขได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของ อสม. ในการขับเคลื่อนงานสื่อสารและพัฒนาสุขภาพ รวมถึงการดูแลสุขภาพประชาชน อสม. มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำและผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน สื่อข่าวสารด้านสาธารณสุข แนะนำและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพให้กับประชาชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและประสานกิจกรรมเพื่อพัฒนาสาธารณสุขในชุมชน ให้บริการสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้านและชุมชน (Department of Health Service Support Ministry of Public Health, 2011)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้านสุขภาพ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์สุขภาพดีถ้วนหน้า (Health for all) โดยโมบายแอปพลิเคชันได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารสุขภาพ กลยุทธ์ระดับโลกด้านสุขภาพแบบดิจิทัลกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เพื่อให้แต่ละประเทศใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสุขภาพขององค์การอนามัยโลกตามบริบทของแต่ละประเทศ (World Health Organization, 2021) และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ให้ข้อมูลว่าปัจจุบันโมบายแอปพลิเคชันได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริการสุขภาพสำหรับ อสม. อย่างแพร่หลาย ได้แก่ แอปพลิเคชันสำหรับใช้ในการควบคุมป้องกันโรค เช่น แอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ ของ AIS digital for Thais สาธารณสุขใช้สำหรับการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย แอปพลิเคชันทันรบาดสำรวจ แอปพลิเคชันสำหรับการส่งเสริม

สุขภาพและป้องกันโรค เช่น แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ซึ่งสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากกระทรวงสาธารณสุข การส่งรายงาน อสม. การเฝ้าระวัง คัดกรองโรคในกลุ่มปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ มารดาหลังคลอด กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยผู้สูงอายุ เป็นระบบรายงานหมอใกล้ตัวและประชาชนที่อยู่ในความดูแล ซึ่งอสม. สามารถบันทึกสัญญาณชีพต่าง ๆ เช่น ค่าความดันโลหิต ค่าน้ำตาลในเลือด การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การติดตามการได้รับการรับประทานยา การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ประเมินภาวะโภชนาการ ภาวะซึมเศร้า และระบุพิกัดผู้ป่วยกลุ่มเปราะบาง เป็นต้น เพื่อส่งข้อมูลไปยังสถานพยาบาลผ่านแอปพลิเคชัน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการพัฒนาและส่งเสริมให้ อสม. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ยังมีความแตกต่างด้านระดับการใช้งานและทักษะดิจิทัลของ อสม. อยู่มาก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. อาจรวมถึงระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน การสนับสนุนจากหน่วยงาน และการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี ปัจจัยเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการปรับตัวของ อสม. ต่อระบบดิจิทัล นอกจากนี้ปัจจัยพื้นฐานที่กล่าวมาแล้ว ปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ก็มีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. โดยงานวิจัยของ ฉลองรัฐ ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วตาย พบว่า อายุ การศึกษา และระยะเวลาการเป็น อสม. มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในขณะที่เพศ รายได้ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเพศและอาชีพจะไม่สัมพันธ์กับทักษะการใช้เทคโนโลยี ก็พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงสุขภาพ (ฉลองรัฐ ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วตาย, 2566) นอกจากนี้ งานวิจัยของ บรรจบ ใจระวัง พบว่า ความเข้าใจในคุณค่าของเทคโนโลยีก็เป็นสิ่งสำคัญ อสม. จะใช้เทคโนโลยีก็ต่อเมื่อพวกเขารู้ถึงประโยชน์ที่ชัดเจน เช่น การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพของผู้ป่วยได้รวดเร็วขึ้น ช่วยลดภาระงาน และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญที่แพทย์ต้องการได้ นอกจากนี้ ความซับซ้อนของเทคโนโลยีก็เป็นอุปสรรคเช่นกัน ดังนั้น การออกแบบระบบหรือแอปพลิเคชันที่ใช้งานง่ายจึงมีความจำเป็น (บรรจบ ใจระวัง, 2567)

ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขโดย อสม. อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง แต่ยังคงขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่นี้ อย่างชัดเจน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของ อสม. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้ อสม. สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายสุขภาพแห่งชาติในยุคดิจิทัล และรองรับการพัฒนาาระบบสาธารณสุขของประเทศในระยะยาว ถึงแม้ตำบลตรอกนองจะมี อสม. ที่เข้มแข็ง แต่การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพกับปัญหาที่คล้ายคลึงกับพื้นที่อื่น ๆ ทั่วไป จากข้อมูลในงานวิจัยที่กล่าวมา ปัญหาหลักที่พบ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านทักษะและความรู้ อสม. ส่วนใหญ่อาจมีอายุมาก ทำให้ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีไม่ดีพอ นอกจากนี้ การอบรมที่ผ่านมา มักขาดการติดตามผลที่ชัดเจน ทำให้ทักษะไม่ต่อเนื่องและไม่ยั่งยืน อุปสรรคด้านการเข้าถึงและความเข้าใจ อสม. บางส่วนไม่สามารถเข้าถึงแอปพลิเคชันหรือระบบที่จำเป็นได้ และไม่เข้าใจวัตถุประสงค์หรือวิธีการใช้งาน ความเครียดจากการใช้งาน อุปสรรคเหล่านี้ส่งผลให้ อสม. เกิดความเครียด และทำให้การบันทึกข้อมูลสุขภาพไม่สมบูรณ์ งานวิจัยนี้เลือกศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมกรรมการใช้งานเทคโนโลยี งานวิจัยยืนยันว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้สามารถพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของ อสม. แต่ละกลุ่มได้ และการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งาน ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ความง่ายในการใช้งาน ทักษะคิดต่อการใช้งาน สภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวก การศึกษาปัจจัยนี้จะช่วยให้สามารถออกแบบแอปพลิเคชันหรือระบบที่ตรงกับความต้องการและลดความยุ่งยากในการใช้งาน ทักษะคิดเชิงบวกต่อเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้และใช้งาน การวัดทัศนคติจะช่วยให้ทราบถึงอุปสรรคทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนการสนับสนุน การมีสมาร์ตโฟนและอินเทอร์เน็ตที่เสถียรเป็นสิ่งจำเป็น

การศึกษาปัจจัยนี้จะทำให้ทราบว่า อสม. ในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอหรือไม่ การวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้อย่างรอบด้านจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำเสนอแนวทางที่ครอบคลุมและเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมให้ อสม. ในตำบลตรอกนองสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุมภู จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ถึงความสะดวกในการใช้งาน ทักษะคิดต่อการใช้งาน สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุมภู จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุมภู จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกคนในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุมภู จังหวัดจันทบุรี จำนวน 66 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มเลือกจากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม และศึกษาบทบาทหน้าที่ ลักษณะการปฏิบัติงานของ อสม. นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ประสบการณ์ในการใช้งานเทคโนโลยี ระยะเวลาการเป็น อสม.

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ได้แก่ ประเภทของเทคโนโลยี และวัตถุประสงค์การใช้งาน มีคำถามทั้งหมด 17 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) โดยคำตอบเป็นแบบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 = ทุกวัน 4 = บ่อยครั้ง 3 = ใช้บางครั้ง 2 = นาน ๆ ครั้ง 1 = ไม่เคยใช้ เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยค่าเฉลี่ย (Mean) แปลผลตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ย อยู่ในช่วงระยะเท่ากับ 0.80 ดังนี้ 1.00 - 1.80 การใช้งานอยู่ในระดับ ไม่เคยใช้ 1.81 - 2.60 การใช้งานอยู่ในระดับ นาน ๆ ครั้ง 2.61 - 3.40 การใช้งานอยู่ในระดับ บางครั้ง 3.41 - 4.20 การใช้งานอยู่ในระดับ บ่อยครั้ง 4.21 - 5.00 การใช้งานอยู่ในระดับ เป็นประจำ

ตอนที่ 3 การรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ถึงความสะดวกในการใช้งาน ทักษะคิดต่อการใช้งาน สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. เป็นตัวแปรต้น มีคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยคำตอบเป็นแบบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1 เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยค่าเฉลี่ย (Mean) แปลผลตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Interval scale) เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ย อยู่ในช่วงระยะเท่ากับ 0.80 ดังนี้ 1.00 - 1.80 ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด 1.81 - 2.60 ระดับความคิดเห็นน้อย 2.61 - 3.40 ระดับความคิดเห็นปานกลาง 3.41 - 4.20 ระดับความคิดเห็นมาก 4.21 - 5.00 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา จากนั้นนำผลการประเมินมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่า แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 คะแนนขึ้นไป ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน จากนั้นจึงนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่า ตอนที่ 2 แบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.89 ตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.94 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความคงที่และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นจากการขออนุญาตและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าถึงกลุ่มประชากรเป้าหมาย

ก่อนการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความยินยอมจาก อสม. ทุกคนให้เข้าร่วมโดยสมัครใจ โดยยืนยันว่าจะรักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นความลับ จากนั้นจึงดำเนินการ แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ด้วยตนเองกับ อสม. ทั้งหมด 66 คน และในแต่ละครั้งที่เก็บข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อให้แน่ใจว่าได้ข้อมูลที่สมบูรณ์พร้อมสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป วิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หมายเลขใบรับรอง ว.517/2568

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงอนุมาน ซึ่งใช้สถิติที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของข้อมูลแต่ละประเภท

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะพื้นฐานของประชากร

ข้อมูลด้านพฤติกรรมและปัจจัย ในส่วนที่ 2 และ 3 จะใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่อสรุปภาพรวมและกระจายตัวของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ Independent Samples t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเพศ ใช้ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน ระยะเวลาการเป็น อสม. และจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Tukey HSD หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบง่าย (Simple Linear Regression Analysis) เพื่อหาการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน การรับรู้ถึงประโยชน์ ทักษะที่มีต่อการใช้งาน สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม.

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของ อสม. ตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้ถึงประโยชน์

การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ทักษะติดต่อการใช้งาน สภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม.ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับการนำเสนอให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (n = 66)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	10.60
หญิง	59	89.40
รวม	66	100.00
อายุ		
อายุ 21 - 40 ปี	5	7.58
อายุ 41 - 60 ปี	38	57.58
อายุ 61 ปี ขึ้นไป	23	34.84
รวม	66	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	21	31.82
มัธยมศึกษาตอนต้น	21	31.82
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	20	30.30
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ปวส.	1	1.52
ปริญญาตรี	3	4.54
รวม	66	100.00
อาชีพ		
เกษตรกร	48	72.73
รับจ้างทั่วไป	10	15.15
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	7	10.61
ว่างงาน/ไม่มีรายได้	1	1.51
รวม	66	100.00
รายได้		
ไม่เกิน 5,001 บาท	18	27.27
5,001 - 10,000 บาท	10	15.15
10,001 - 15,000 บาท	18	27.27
15,001 - 20,000 บาท	4	6.06
20,001 - 25,000 บาท	8	12.12
25,001 - 30,000 บาท	3	4.55
30,001 บาทขึ้นไป	5	7.58
รวม	66	100.00
การเริ่มใช้เทคโนโลยี		
น้อยกว่า 1 ปี	1	1.52
1 - 3 ปี	19	28.79
4 - 6 ปี	12	18.18
มากกว่า 6 ปี	34	51.51
รวม	66	100.00

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (n = 66)	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน อสม.		
น้อยกว่า 1 ปี	6	9.09
1 - 5 ปี	13	19.70
6 - 10 ปี	16	24.24
มากกว่า 10 ปี	31	46.97
รวม	66	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ เพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 89.40 อยู่ในช่วงวัย 41 - 60 ปี ร้อยละ 57.58 ตามด้วยกลุ่มผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 34.84 ระดับการศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 31.82 เท่ากัน อาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 72.73 รายได้มีรายได้ไม่เกิน 5,001 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 27.27 ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีมีประสบการณ์ใช้งาน นานกว่า 6 ปี ร้อยละ 51.51 ประสบการณ์การทำงาน อสม. มีประสบการณ์นานกว่า 10 ปี ร้อยละ 46.97 ข้อมูล เหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่า อสม. ในพื้นที่ที่ทำการศึกษามีส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงวัยกลางคนที่มีความรู้พื้นฐานอาชีพเกษตรกร และมีประสบการณ์ทำงานในฐานะ อสม. รวมถึงมีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีมาเป็นเวลานาน

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม.

พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม.	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ประเภทเทคโนโลยีดิจิทัล	2.51	0.68	นาน ๆ ครั้ง
วัตถุประสงค์การใช้งาน	2.68	0.69	บางครั้ง
รวม	2.61	0.63	บางครั้ง

จากตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.63) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) พฤติกรรมการใช้ตามประเภทของเทคโนโลยีดิจิทัล อสม. ภาพรวมด้านนี้ อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อคำถามมีการใช้งานแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ LINE ในระดับบ่อยครั้ง ในขณะที่การใช้สมาร์โฟนเพื่อการทำงานด้าน อสม. อยู่ในระดับบางครั้ง ส่วนการใช้งานเทคโนโลยีที่ซับซ้อนอย่างคอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊กหรือแอปพลิเคชันประชุมออนไลน์ Zoom, Google Meet มีการใช้งานน้อยที่สุดหรือไม่เคยใช้ 2) พฤติกรรมการใช้ตามวัตถุประสงค์การใช้งาน เทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับบ่อยครั้ง เพื่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและรับ - ส่งข้อมูลข่าวสาร แต่มีการใช้งานในระดับน้อยสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลความรู้สุขภาพ การบันทึกข้อมูลสุขภาพของประชาชน และการเข้าร่วมประชุม/อบรมออนไลน์ โดยสรุปแล้ว อสม. ในพื้นที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักสำหรับการสื่อสารและประสานงานผ่านแอปพลิเคชันยอดนิยม แต่ยังใช้งานน้อยในกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะที่ซับซ้อนกว่านั้น เช่น การประชุมออนไลน์ หรือการบันทึกข้อมูลสุขภาพ

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นการรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ทักษะที่มีต่อการใช้งาน สภาพสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
การรับรู้ถึงประโยชน์	3.60	0.72	มาก
การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน	3.27	0.60	ปานกลาง
ทักษะต่อการใช้งาน	3.56	0.61	มาก
สิ่งอำนวยความสะดวก	3.59	0.59	มาก
รวม	3.50	0.55	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ทักษะที่มีต่อการใช้งาน สภาพสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.55) สะท้อนให้เห็นว่า อสม. มีทัศนคติเชิงบวกและรับรู้ถึงประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน ประเด็นสำคัญที่มีผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) การรับรู้ถึงประโยชน์ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.72) อสม. ส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดูแลสุขภาพของประชาชนในการบันทึกข้อมูล และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.59) อสม. ส่วนใหญ่รู้สึกว่าการพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) มีการสนับสนุนทั้งอุปกรณ์ งบประมาณ และให้คำแนะนำที่ดี รวมถึงสามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้สะดวก 3) ทักษะต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.61) อสม. มีทัศนคติที่ดีและมีความพึงพอใจต่อการนำเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการมองเห็นถึงประโยชน์ในระยะยาว และ 4) การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.60) เป็นประเด็นที่มีผลในระดับปานกลาง แม้ว่า อสม. จะมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารได้ด้วยตนเอง แต่ยังมองว่าการใช้งานโดยรวมยังอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้งานอาจยังมีความซับซ้อนอยู่บ้างเมื่อต้องนำไปใช้งานที่หลากหลาย

2. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ทักษะต่อการใช้งาน สภาพสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม.ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลุมพินี จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม.

ปัจจัยบุคคล	ปัจจัยต่อการใช้งาน		Sig	ผลการทดสอบ
	T	F		
เพศ	1.258		0.213	ไม่แตกต่าง
อายุ		1.450	0.242	ไม่แตกต่าง
การศึกษา		1.631	0.178	ไม่แตกต่าง
อาชีพ		3.022	0.036*	แตกต่าง
รายได้		0.469	0.853	ไม่แตกต่าง
การเริ่มใช้เทคโนโลยี		5.802	0.005*	แตกต่าง
ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน		1.592	0.092	ไม่แตกต่าง
ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์		1.576	0.097	ไม่แตกต่าง
ด้านทักษะต่อการใช้งาน		1.418	0.158	ไม่แตกต่าง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก		1.577	0.097	ไม่แตกต่าง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ พบว่า อาชีพและการเริ่มใช้เทคโนโลยี เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ส่วนผลการทดสอบรายคู่ที่มีนัยสำคัญ อาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างทั่วไปมีนัยสำคัญ 0.034 ซึ่งแสดงว่ากลุ่ม อสม. ที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีการใช้งานเทคโนโลยีที่แตกต่างกันด้วย และทดสอบรายคู่การเริ่มใช้เทคโนโลยีพบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีนานกว่า 6 ปี มีระดับการใช้งานที่สูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์การใช้ 1 - 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญ 0.004 ส่วนปัจจัยด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงาน อสม. การเริ่มใช้เทคโนโลยี ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านทัศนคติต่อการใช้งาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกไม่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานอย่างมีนัยสำคัญ

3. ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัย	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	.798	.449		1.778	.080
ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน	.398	.143	.381	2.788	.007*
ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์	-.139	.154	-.159	-.902	.371
ด้านทัศนคติต่อการใช้งาน	.611	.253	.594	2.418	.019*
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	-.325	.224	-.305	-1.449	.153

$R^2 = .294$, adjusted $R^2 = .248$ $F = 6.348$, $P < .05$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล 1) ภาพรวมของแบบจำลอง ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน การรับรู้ถึงประโยชน์ ทัศนคติต่อการใช้งาน และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้งานได้ร้อยละ 29.4 ($R^2 = 0.294$) ซึ่งบ่งชี้ว่าแบบจำลองนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพล เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่า มีเพียง 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน (Sig. = 0.007) ด้านทัศนคติต่อการใช้งาน (Sig. = 0.019) ส่วนปัจจัย ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ (Sig. = 0.371) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Sig. = 0.153) ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการใช้งานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและอิทธิพลของปัจจัยต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี ได้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี โดยรวมแล้ว อสม. ในตำบลตรอกนองมีพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.61) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยียังไม่ได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำวันอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อสม. ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักเพื่อการ สื่อสารและประสานงานเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมอย่าง LINE และ Facebook ซึ่งมีการใช้งานในระดับบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.36 และ 3.50 ตามลำดับ) เนื่องจากเป็นที่นิยม และการเข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับ

การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน การค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (DOI) ของ Rogers, E. M. ที่ระบุว่า การรับนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้เร็วเมื่อผู้ใช้เห็นถึงประโยชน์ที่ชัดเจนและจับต้องได้ (Rogers, E. M., 2003) ซึ่งการสื่อสารที่รวดเร็วและสะดวกผ่านแอปพลิเคชันเหล่านี้คือประโยชน์ที่ อสม. สัมผัสได้โดยตรง ในทางกลับกัน การใช้งานเทคโนโลยีที่ซับซ้อน เช่น การใช้แอปพลิเคชันบันทึกข้อมูลสุขภาพ คอมพิวเตอร์ หรือการประชุมออนไลน์ (Zoom, Google Meet) ยังคงมีอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 2.50) อาจจะมีสาเหตุมาจากอุปกรณ์ที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ พบว่า ปัจจัยด้านประสิทธิภาพและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีมีผลโดยตรงต่อการยอมรับการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีของ อสม. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ, 2567) นอกจากนี้ การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น อสม. หญิงวัยกลางคนถึงผู้สูงอายุ ซึ่งมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น อาจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การใช้งานที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะยังคงอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน

2. การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ของ Davis, F. D. ซึ่งเน้นว่า การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจที่จะใช้หรือไม่ใช้เทคโนโลยี (Davis, F. D., 1989) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Turnbull, N. et al. ที่ศึกษาแอปพลิเคชัน "OSOMO Prompt" ก็พบว่า อสม. มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความง่ายในการใช้งานสูงขึ้นถึงระดับยอมรับได้ ซึ่งบ่งชี้ว่าการออกแบบเทคโนโลยีให้ใช้งานง่ายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้ (Turnbull, N. et al, 2023) ทั้งนี้ อสม. ส่วนใหญ่ สามารถใช้งานเทคโนโลยีได้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะเชี่ยวชาญหรือรู้สึกว่ามันง่ายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ยังคงมีความจำเป็นในการอบรมหรือให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีเพิ่มเติม เพื่อยกระดับความสามารถของ อสม. ให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

3. การรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับทฤษฎี TAM และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านยอมรับนวัตกรรมการคัดกรองผู้สูงอายุในชุมชนทางระบบเว็บ ที่พบว่า ปัจจัยด้านความคาดหวังต่อประสิทธิภาพของเทคโนโลยีมีผลโดยตรงต่อการยอมรับการใช้นวัตกรรม (เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ, 2567) รวมถึงงานวิจัยของ Hoque, R. & Sorwar, G. ที่ศึกษาการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันด้านสุขภาพ (mHealth) ในผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness หรือ Performance Expectancy) มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อเจตนาที่จะใช้แอปพลิเคชันด้านสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าที่แสดงให้เห็นว่า การที่อสม. มองเห็นประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลสุขภาพและเก็บข้อมูลสะท้อนถึงความเข้าใจในบทบาทของตนเองในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Hoque, R. & Sorwar, G., 2017) จากข้อมูลชี้ให้เห็นว่า อสม. รับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีในระดับมาก เพราะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ประหยัดค่าใช้จ่าย และทำให้การทำงานในด้านการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนสะดวกและรวดเร็วขึ้นอย่างชัดเจน ทำให้พวกเขามองเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีในฐานะเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยกระดับการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. ทศนคติต่อการใช้งาน (Attitude Toward Using) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) ทศนคติเชิงบวกนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ของ Ajzen, I. ที่กล่าวว่า ทศนคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมจะนำไปสู่ความตั้งใจในการกระทำและพฤติกรรมจริง (Ajzen, I., 1991) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลองรัฐ ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วต่าย ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อดูแลสุขภาพประชาชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านยุค 4.0 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ชี้ให้เห็นว่า ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับทศนคติและการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ว่าทศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้งานจริง (ฉลองรัฐ

ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วต่าย, 2566) ทักษะคติเชิงบวกของ อสม. ที่อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าพวกเขามีความเชื่อมั่นว่าเทคโนโลยีจะสร้างประโยชน์ในอนาคต พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และมีความพึงพอใจโดยรวมกับการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการยอมรับและนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง

5. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitating Conditions) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) ผลลัพธ์นี้สะท้อนถึงความสำคัญของปัจจัยด้านองค์การและการสนับสนุนเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นสิ่งที่งานวิจัยของ Shafie, A. ในมาเลเซียเน้นย้ำว่าการสนับสนุนทางนโยบายจะช่วยให้การขยายตัวของกาใช้นวัตกรรมเป็นไปอย่างยั่งยืน (Shafie, A., 2021) นอกจากนี้ งานวิจัยของ จีรวรรณ หัสโรค์ และคณะ ชี้ให้เห็นว่า ระบบการบริหารจัดการเชิงรุก โดยหน่วยงานระดับจังหวัดสามารถสร้างแรงจูงใจให้ อสม. ปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ (จีรวรรณ หัสโรค์ และคณะ, 2568) เนื่องจาก อสม. ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้สะดวก รวมถึงได้รับการสนับสนุนที่เข้มแข็งจาก รพ.สต. ทั้งในด้านคำแนะนำและงบประมาณ ซึ่งทำให้ อสม. รู้สึกมั่นใจและพร้อมที่จะใช้งานเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน

6. ปัจจัยต่อพฤติกรรมกาใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. พบว่า อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีนัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ดังนี้ อาชีพ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างทั่วไป ($p = 0.034$) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ ที่พบว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์และพฤติกรรมกาใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับกาใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสะท้อนให้เห็นว่าลักษณะงานที่แตกต่างกันอาจมีความต้องการและการพึ่งพาเทคโนโลยีที่ไม่เท่ากัน (เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ, 2567) ระยะเวลาการเริ่มใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มที่ เริ่มใช้เทคโนโลยีมานานกว่า 6 ปี มีระดับการใช้นานสูงกว่ากลุ่มที่เริ่มใช้เพียง 1 - 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.005$) การค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory) ของ Rogers, E. M. ซึ่งอธิบายว่า ผู้ที่มีประสบการณ์และความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีมานานแล้วจะมีความพร้อมและเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ดีกว่า (Rogers, E. M., 2003) ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และทัศนคติต่อการใช้งาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมกาใช้งานอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแก่นของทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ซึ่งระบุว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) ส่วนอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีนัยสำคัญ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์การทำงานในฐานะ อสม. ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมกาใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. ($p > 0.05$) ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ ฉลองรัฐ ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วต่าย ซึ่งพบว่า อายุ การศึกษา และระยะเวลาการเป็น อสม. มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี (ฉลองรัฐ ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วต่าย, 2566) ซึ่งความแตกต่างนี้อาจเกิดจากความเฉพาะเจาะจงของกลุ่มตัวอย่างหรือบริบททางสังคมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ศึกษา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitating Conditions) พบว่า ไม่มีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. = 0.371 และ 0.153 ตามลำดับ) ผลลัพธ์นี้ค่อนข้างน่าสนใจเนื่องจากขัดแย้งกับหลักการของทฤษฎี TAM และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยของ Kamal, S. A. et al. ที่พบว่า คุณภาพของระบบและข้อมูลมีผลต่อการยอมรับใช้งานอย่างมาก (Kamal, S. A. et al., 2018) การที่ปัจจัยเหล่านี้ไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ อาจบ่งชี้ว่าแม้ อสม. จะรับรู้ถึงประโยชน์และได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ แต่ปัจจัยเหล่านี้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใช้งานจริง หากขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และทัศนคติเชิงบวกที่จะนำไปสู่การใช้งานอย่างต่อเนื่อง

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่อ้างอิงจากข้อมูลเชิงสถิติ สามารถสรุปข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดังนี้ ข้อเสนอแนะจากปัจจัยเชิงบวก ด้านทัศนคติ อสม. ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยี ควรเสริมสร้างและคงไว้ซึ่งทัศนคตินี้ โดยนำเสนอประโยชน์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำสื่อวิดีโอแนะนำเสนองานตัวอย่างความสำเร็จของ อสม. ที่ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ควรจัดการฝึกอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง และใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) โดยให้ อสม. ที่มีทักษะสูงช่วยสอนเพื่อน อสม. เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการใช้งาน และการถ่ายทอดความรู้ ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขจุดอ่อน จัดอบรมเฉพาะด้าน เช่น การใช้แอปพลิเคชันบันทึกข้อมูลสุขภาพ หรือการประชุมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน พัฒนาเนื้อหาการอบรมให้เหมาะสมกับกลุ่มอาชีพและประสบการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป รวมถึง อสม. ที่มีประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีในระยะสั้น ควรจัดหลักสูตรแบบง่าย เข้าใจได้เร็ว และใช้โครงการพี่เลี้ยงช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) จัดตั้งศูนย์สนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Support Center) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ควรจัดตั้งศูนย์นี้เป็นการเฉพาะเพื่อเป็นแหล่งให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาด้านการใช้งานเทคโนโลยีให้กับ อสม. ได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง 2) จัดทำแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ควรจัดอบรมแบบลงมือปฏิบัติจริงสำหรับแอปพลิเคชันที่ซับซ้อน เช่น แอปพลิเคชันบันทึกข้อมูลสุขภาพ หรือแอปพลิเคชันประชุมออนไลน์ เพื่อให้ อสม. มีความเชี่ยวชาญและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนร่วมงานได้ ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา 1) ศึกษาปัจจัยอื่นที่ไม่ได้รวมในแบบจำลอง ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อหาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ อสม. เพื่อให้สามารถอธิบายความแปรปรวนที่เหลืออีกกว่าร้อยละ 70 ได้ 2) ศึกษาเชิงคุณภาพ การวิจัยในอนาคตอาจใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำความเข้าใจถึงความรู้สึกและทัศนคติของอสม. ที่มีต่อเทคโนโลยีในเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2566). กรมสบส. ซูแอป SMART อสม. เป็นนวัตกรรมเด่น ช่วยยกระดับความรอบรู้อสม. ทั่วประเทศ. เรียกใช้เมื่อ 13 ตุลาคม 2566 จาก <https://prgroup.hss.moph.go.th/news/1444>
- จิรวรรณ หัสโรค์ และคณะ. (2568). การศึกษากระบวนการบริหารจัดการอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุก. วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 21(1), 93-103.
- ฉล่องรัฐ ทองกันทา และนิพนธ์ แก้วตาย. (2566). การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อดูแลสุขภาพประชาชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านยุค 4.0 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 17(1), 30-40.
- บรรจบ ไจระวัง. (2567). ประสิทธิภาพการเสริมสร้างสมรรถนะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการใช้โมบายแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย. วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 1(2), 63-78.
- เอ็ม สายคำหน่อ และคณะ. (2567). ปัจจัยที่ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านยอมรับนวัตกรรมการคัดกรองผู้สูงอายุในชุมชนทางระบบเว็บ. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 18(1), 93-108.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- Department of Health Service Support Ministry of Public Health. (2011). *A New Era of Village Health Volunteer Handbook*. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation Printing Company Limited.
- Hoque, R. & Sorwar, G. (2017). Understanding factors influencing the adoption of mHealth by the elderly: An extension of the UTAUT model. *International Journal of Medical Informatics*, 101(5), 75-84.
- Kamal, S. A. et al. (2018). Factors influencing the adoption of electronic health records (EHR) in Malaysian public hospitals. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 10(3), 1-16.
- Kreps, G. L. (2001). Communication and health outcomes: A review and synthesis of the literature. *Communication Research Reports*, 18(4), 382-394.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations*. (5th ed.). New York: Free Press.
- Shafie, A. (2021). Diffusion of innovations: A guiding framework for public health in Malaysia. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(3), 334-342.
- Turnbull, N. et al. (2023). Development of OSOMO Prompt Mobile Application on Elderly Population for Village Health Volunteers Using the Analysis, Design, Development, Implementation, and Evaluation (ADDIE) Model. *Studies in Health Technology and Informatics*, 302, 222-226. <https://doi.org/10.3233/shti230107>
- World Health Organization. (2021). *Global strategy on digital health 2020-2025*. Retrieved March 24, 2024, from <https://shorturl.asia/gLqNk>